

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Regeringskansliet

103 33 Stockholm

Diarienummer LI2024/01802

Karlskrona 2024-12-18

Remiss av Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser

Remissvar: Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser (Boverkets rapport, 2024)

Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Boverkets rapport "*Uppdrag om översyn av regelverket för ändring av detaljplan och av olagliga planbestämmelser*". Rapporten belyser flera viktiga frågor kring detaljplanering och planbestämmelser och vi hoppas att våra synpunkter kan bidra till att ytterligare tydliggöra och stärka förslagen, vilket i sin tur leder till en mer ändamålsenlig tillämpning.

Övergripande synpunkter

Vi välkomnar Boverkets initiativ att utveckla tydligare riktlinjer och mer transparenta processer för ändringar av detaljplaner. För att säkerställa att de föreslagna förändringarna implementeras effektivt bör digitala system och verktyg integreras tydligare i både planerings- och förändringsprocessen. Det är avgörande för kommuner och andra aktörer att ha tillgång till moderna, användarvänliga digitala system för hantering, spårbarhet och uppföljning av planärenden. Detta är särskilt viktigt vid ändringar av detaljplaner och arbete med att identifiera samt åtgärda olagliga planbestämmelser. Det är också av vikt för vår verksamhet, att de två myndigheter (Lantmäteriet och Boverket) har en samsyn kring vilka krav som deras specifikationer innehåller också fungerar ur ett tekniskt perspektiv.

Specifika synpunkter

Behov av tydlighet och enhetlig terminologi

För att minska risken för missförstånd och stärka transparensen behöver terminologin harmoniseras mellan olika aktörer och dokumentationen. Exempelvis varierar användningen av termer som *lägesnoggrannhet* och *lägesosäkerhet* beroende på om källan är Boverket eller Lantmäteriet. En enhetlig terminologi är nödvändig för att underlätta både tolkning av detaljplaner, samt deras integration i digitala verktyg och plattformar.

Vidare så skulle begreppen: upphävande, ersättning av plan, ändring, tolkning och omvandling klargöras. Remissen lyfter frågor kring om exempelvis upphävande av del av plan ingår inom begreppet omvandling av plan då vi tolkar det som om att begreppet ändring inte ska användas, detta enligt ändringsförslaget 4 kap 38§. Är det så att mindre "ändringar" ersätts av "omvandling" och där med en ersättning av del, eller hela ursprungliga planen?

Tydligt identifierat problem i kapitlet "Problemens beskrivning"

Som aktörer inom digital planeringshantering har vi identifierat svårigheter kring redovisningen av information från detaljplaner, där tydlighet och spårbarhet av förändringar är centrala frågor. I rapportens kapitel 4.2 (*tydlighet och redovisning*) framhävs att genom att ersätta en hel detaljplan, snarare än att hantera delvisa förändringar, kan många problem undvikas.

Dock uppstår frågan: *Hur ska identifiering av den nya planen ske?*

- Ska den omvandlade planen använda samma identitet (ID) som den ursprungliga?
- Eller ska den få en helt ny identifierare?
- Hur hanteras ID till en omvandling av plan då den endast har varit analog?

En standardiserad modell för identifiering är avgörande för att säkerställa korrekt integration av detaljplaner i exempelvis Nationella Geodataplattform. I manuella processer kan sådana kopplingar hanteras av människor, men i digitala system, som bygger på UUID (universellt unika identifierare), behövs tydliga regler för att kunna tolka och hantera samband mellan olika versioner av detaljplaner.

Rekommenderat tillvägagångssätt

Den mest ändamålsenliga lösningen, både ur ett tekniskt och praktiskt perspektiv, är att ersätta en tidigare detaljplan (oavsett om den är omvandlad eller ändrad) i sin helhet med en ny plan. Detta:

- Möjliggör bättre spårning av vilka regler som gäller.
- Underlättar förståelsen av relationen mellan olika planversioner.
- Skapar en tydligare och mer användarvänlig hantering av gällande bestämmelser.

Vi förstår dock att det juridiska och praktiska arbetet ibland kan leda till att endast delar av en ursprunglig detaljplan förändras. Detta alternativ är dock tekniskt mer komplext, dyrare att genomföra, samt påverkar utvecklingstid och underhåll av digitala system negativt. Denna metod kan dessutom minska tydligheten, vilket går emot ambitionerna att förbättra användningen av digitala lösningar.

Digital planbeskrivning: Tydlighet och funktionalitet

Att ersätta en detaljplan i sin helhet bidrar till större överskådlighet och bättre läsbarhet. Däremot är vi kritiska till förslag som innebär att den ursprungliga planbeskrivningen integreras i samma digitala dokument som den nya planen. Det här riskerar att:

- Göra den fullt digitala planbeskrivningen kopplad till den nya detaljplanen svårare att förstå.

- Förlora digitaliseringens viktiga fördelar, såsom möjligheten till automatiserad analys.

Ett exempel på detta är att användare kan tvingas analysera PDF- eller TIFF-dokument manuellt, istället för att få automatiserade analyser i ett användargränssnitt. Detta strider mot målen om ökad tillgänglighet och funktionalitet i exempelvis Nationella Geodataplattform.

För detaljplanens huvudanvändare är det i första hand de gällande bestämmelserna som har störst betydelse. Information om ursprungliga regleringar och utredningar är särskilt relevant under planeringsfasen, men när planen väl har antagits och blivit bindande bör tidigare planeringsunderlag träda tillbaka och istället betraktas som arkivmaterial.

För att bibehålla de digitala fördelarna bör:

1. Gällande bestämmelser alltid vara huvudfokus i digitala planbeskrivningar.
2. Historiska förändringar, inklusive den ursprungliga planbeskrivningen, hanteras som ett separat arkiv eller bifogat dokument. Dessa ska inte blandas med den primära informationen som rör gällande detaljplan.

Tydligare processer för upphävande av del av detaljplan

Vi ser att det behövs ett enhetligt regelverk för hur upphävanden av tidigare planbestämmelser ska hanteras. Detta inkluderar:

- Ska upphävanden av en del av detaljplan ske automatiskt när en ny detaljplan för det område antas, eller...
- Ska det krävas särskilda beslut för att upphäva delar av en tidigare plan? Är detta omvandling som kräver nytt antagande?

Ett enhetligt och tydligt tillvägagångssätt är avgörande för att undvika missförstånd och säkerställa att processen fungerar smidigt.

Kontaktperson

För eventuella frågor eller ytterligare information:

Grzegorz Swiderski

Produktägare

Sokigo AB

Telefon: 0702788961

E-post: grzegorz.swiderski@sokigo.com

Vi hoppas att vårt remissvar kan vara till nytta i det fortsatta arbetet med översynen av regelverket.

Med vänliga hälsningar,

Sokigo AB